

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Навчально-науково-виробничий центр

(назва факультету/підрозділу)

Кафедра менеджменту

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Світовий туризм

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

за освітньою (освітньо-професійною) програмою

Туризм

(назва освітньої програми)

підготовки Бакалавр

найменування освітнього ступеня

у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою

менеджменту на 2023–2024

(назва кафедри)

навчальний рік.

Протокол від «28» серпня 2023 року

№ 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни « Світовий туризм »

(назва навчальної дисципліни)

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Світовий туризм» є одним із професійно-орієнтованих курсів програми підготовки фахівців з туризму. В її межах розглядаються теоретичні основи світового туризму, особливості розроблення та запровадження туристичного продукту, використання новітніх технологій у його формуванні, обслуговування туристів.

Увага приділяється наданню здобувачам вищої освіти (далі – здобувачі) відповідних навичок і вмінь щодо методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування й організації інституційного регулювання розвитку світового туризму; застосування нових технологій комплектування, просування та продажу турів; формування знань щодо новітніх механізмів і методів управління міжнародними підприємствами сфери туризму.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що під час аудиторних занять розглядаються як теоретичні аспекти функціонування ринку світового туризму, так і сучасні моделі здійснення туристичної діяльності у світі. Це практичне спрямування аудиторних занять покликано забезпечити кваліфіковану професійну підготовку майбутніх фахівців з урахуванням наявних соціально-економічних умов, що визначають межі розвитку туристичної сфери.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна, доцент кафедри менеджменту, д.держ.упр., с.д.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, Робочий номер телефону – 704-14-31.
E-mail	romaza.ponomarenko@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- використання новітніх технологій у туристичній сфері; - організаційний та інституційний розвиток туристичної сфери
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід теоретико-методологічних питань державно-правового регулювання в туристичній сфері; - значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи
Наукова діяльність за освітнім компонентом	- державне регулювання туристичної діяльності за кордоном; - тенденції розвитку світового туризму.

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни – аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Світовий туризм» проводяться згідно із затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 11.00 до 12.00 в аудиторії № 8 навчально-науково-виробничого центру НУЦЗ України. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань щодо особливостей розвитку світового туризму, розроблення та запровадження туристичного продукту, використання новітніх технологій у його формуванні, обслуговуванні туристів; поглиблення і розширення практичних навиків здобувачів у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування й організації інституційного регулювання розвитку світового туризму; застосування сучасних технологій комплектування, просування та продажу турів; формування знань щодо новітніх механізмів і методів управління міжнародними підприємствами сфери туризму.

Вивченню навчальної дисципліни «Світовий туризм» передують отримання знань і умінь у межах інших дисциплін (основи туризмознавства; країнознавство, країнознавство та географія туризму; туристські ресурси України; інфраструктура туризму; організація екскурсійної діяльності). У свою чергу оволодіння знаннями й уміньми в межах навчальної дисципліни «Світовий туризм» дозволить належним чином вивчити основи професійної діяльності й менеджменту у сфері туризму.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни (<i>обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова</i>)	вбіркова
Рік підготовки	3
Семестр	5
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	3
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	20
- практичні заняття (годин)	24

- семінарські заняття (годин)	–
- лабораторні заняття (годин)	–
– курсовий проєкт (робота) (годин)	–
- інші види занять (годин)	–
- самостійна робота (годин)	46
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	–
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: основи туризмознавства; країнознавство, країнознавство та географія туризму; туристські ресурси України; інфраструктура туризму; організація екскурсійної діяльності.

Перелік раніше здобутих результатів навчання:

– знати, розуміти і вміти використовувати на практиці набуті теоретичні знання і практичні навички з метою використання методологічного апарату навчальної дисципліни для вирішення теоретичних і прикладних задач, що постають перед фахівцями туристичної галузі;

– пояснювати особливості використання туристичного продукту та надання туристичних послуг;

– досліджувати динаміку та структуру міжнародних і вітчизняних туристичних потоків, виділяти й оцінювати їх якісні характеристики в процесі визначення туристичного потенціалу території та відповідних підприємств з метою його подальшого раціонального використання в туристичній діяльності;

– установлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми _____ «Туризм» _____,
назва

вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Дисциплінарні результати навчання	аббревіатура
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.	ПР01
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму та вміти їх порівнювати із законодавчими термінами.	ПР02
Знати і розуміти особливості розвитку окремих видів	ПР03

туризму.	
Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт, дотримуючи договірних зобов'язань.	ПР07
Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг з урахуванням стандартів у сфері туризму, а також дотримання норм безпеки.	ПР09
Встановлювати зв'язки з органами державної влади, що здійснюють регулювання у сфері туризму.	ПР13
Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття, дотримуватись правових аспектів і етичних засад здійснення туристичної діяльності, що напрацьовані, зокрема у країнах-членах ЄС та ін.	ПР14
Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.	ПР15

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СВІТОВОГО ТУРИЗМУ

Тема 1.1. Світовий туризм як об'єкт дослідження.

Об'єкт, предмет, мета, завдання та структура навчальної дисципліни.

Аналіз наукових підходів до визначення понять «туризм», «світовий туризм», «міжнародний туризм», «іноземний туризм».

Етапи розвитку світового туризму та їх характеристика.

Класифікація світового туризму за різними ознаками: за масштабом охоплення території; за джерелами фінансування; за характером організації; за інтенсивністю туристичних потоків; за метою здійснення подорожей. Характеристика деяких видів туризму. Розвиток нових видів туризму (темний туризм, сільський зелений туризм та ін.).

Глобалізаційні тенденції розвитку світового туризму. Передумови глобалізації світового туристичного ринку. Сучасні тенденції розвитку світової туристичної індустрії. Функції міжнародного туризму в сучасних умовах глобалізації.

Тема 1.2. Соціально-економічна роль світового туризму.

Сучасний міжнародний туризм як найважливіший чинник економічного та соціального розвитку суспільства. Позитивні та негативні фактори від розвитку світового туризму.

Ризики у міжнародному туризмі. Ознаки класифікації та види ризиків, характерні для міжнародного туризму. Основні фактори ризику зовнішнього середовища в міжнародному туризмі. Важливі фактори ризику внутрішнього

середовища суб'єктів туристичної діяльності в сучасних умовах. Фактори ризику для туристів, що виїжджають за кордон. Фактори ризиків іноземного туризму в Україні. Методи оптимізації ризиків, що найчастіше використовуються в туристичній діяльності (диверсифікація (видів туристичної діяльності: для туроператорів, для тур агентів, для громадського харчування, для готельного бізнесу; контрагентів; портфеля цінних паперів; депозитного портфеля), страхування).

Тема 1.3. Основні та супутні туристичні послуги.

Поняття туристичних і супутніх послуг. Види та різновиди туристичних послуг. Поняття, структура та складові туристичного продукту.

Тема 1.4. Індустрія та ринок міжнародного туризму.

Сутність туризму і його розвиток в сучасних умовах. Туристична індустрія і її складові. Шенгенська угода та її вплив на розвиток індустрії туризму. Дисконтні картки, євровалюта: їх використання в індустрії туризму. Реалії світового туризму. Поняття, чинники формування та види ринку туристичних послуг. Попит і пропозиція на туристичному ринку. Місце України на ринку міжнародного туризму.

Модуль 2. Сучасний світовий туристичний ринок

Тема 2.1. Міжнародна співпраця в галузі туризму.

Сутність і особливості міжнародної туристичної співпраці. Двостороння співпраця в галузі туризму. Багатостороння співпраця в галузі туризму. Основні міжнародні туристичні організації. Статистика світового туризму.

Тема 2.2. Особливості діяльності суб'єктів ринку міжнародного туризму.

Діяльність постачальників туристичних послуг. Діяльність компаній, що забезпечують перевезення туристів. Види закладів розміщення туристів. Види закладів харчування туристів. Діяльність екскурсійних бюро та компаній, які пропонують туристичні атракції. Діяльність посередників у міжнародному туризмі.

Тема 2.3. Договірні відносини в міжнародному туристичному бізнесі.

Характеристика договірних документів у галузі туризму. Основні види та характеристика договорів, що укладаються між суб'єктами туристичної діяльності та споживачами туристичних послуг. Договори, що укладаються турагентами з туроператорами та з іншими турагентами на продаж путівок. Договори, що укладаються туроператором із сторонніми організаціями, які приймають участь в обслуговуванні туристів.

Модуль 3. Світові туристичні потоки

Тема 3.1. Страхування в міжнародному туристичному бізнесі.

Безпека туристичної подорожі. Особливості страхування в туризмі. Страхувальний поліс. Критерії вибору страхової компанії.

Тема 3.2. Проектування, розробка та формування турпакету: світова практика.

Визначення поняття «туристичний пакет» та основні чинники його формування. Основні етапи розробки туру. Формування туристичного продукту. Технологічний процес виробництва турпродукту у світі. Формування туристичного продукту (застосування маркетингових стратегій, гендерноорієнтованих підходів, НЛП тощо).

Тема 3.3. Управління збутовою діяльністю турпідприємства в міжнародному туристичному бізнесі. Перспективи розвитку світового туризму.

Поняття та сутність дистрибуції туристичних послуг. Вибір каналу дистрибуції у сфері міжнародного туризму. Пряма система дистрибуції. Системи непрямой дистрибуції. Напрями використання можливостей мережі Інтернет у збутовій діяльності туристичних підприємств. Реклама туристичних послуг. Туристична пропаганда й активізація продажу. Новітні інформаційні технології у сфері туризму. Структура та властивості туристичних сайтів. Основні закордонні туристичні сайти онлайн-бронювання. Перспективи розвитку світового туризму. Тенденції розвитку вітчизняної туристичної індустрії.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма				
	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
5- й семестр					
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи світового туризму					
Тема 1.1. Світовий туризм як об'єкт дослідження	8	2	2		4
Тема 1.2. Соціально-економічна роль світового туризму	8	2	2		4
Тема 1.3. Основні та супутні	8	2	2		4

туристичні послуги						
Тема 1.4. Індустрія та ринок міжнародного туризму	8	2	2		4	
Разом за модулем 1	32	8	8		16	
5- й семестр						
Модуль 2. Сучасний світовий туристичний ринок						
Тема 2.1. Міжнародна співпраця в галузі туризму	11	2	4		5	
Тема 2.2. Особливості діяльності суб'єктів ринку міжнародного туризму	9	2	2		5	
Тема 2.3. Договірні відносини в міжнародному туристичному бізнесі	9	2	2		5	
Разом за модулем 2	29	6	8		15	
5- й семестр						
Модуль 3. Світові туристичні потоки						
Тема 3.1. Страхування в міжнародному туристичному бізнесі	11	2	4		5	
Тема 3.2. Проектування, розробка та формування турпакету: світова практика	9	2	2		5	
Тема 3.3. Управління збутовою діяльністю турпідприємства в міжнародному туристичному бізнесі. Перспективи розвитку світового туризму	9	2	2		5	
Разом за модулем 3	29	6	8		15	
Разом	90	20	24		46	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Світовий туризм як об'єкт дослідження.	2
2.	Соціально-економічна роль світового туризму.	2
3.	Основні та супутні туристичні послуги.	2
4.	Індустрія та ринок міжнародного туризму.	2
5.	Міжнародна співпраця в галузі туризму.	4
6.	Особливості діяльності суб'єктів ринку міжнародного туризму.	2
7.	Договірні відносини в міжнародному туристичному бізнесі.	2
8.	Страховання в міжнародному туристичному бізнесі.	2
9.	Проектування, розробка та формування турпакету: світова практика.	4
10.	Управління збутовою діяльністю турпідприємства в міжнародному туристичному бізнесі. Перспективи розвитку світового туризму.	2
11.	Разом	24

Теми лабораторних і семінарських занять навчальним планом не передбачені.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Науковий реферат

З метою поглиблення знань із дисципліни, набуття навичок самостійної роботи з літературою пропонується виконання індивідуальних творчих завдань у вигляді написання наукових рефератів. Написання реферату займає важливе місце у процесі організації самостійної роботи студентів і є важливим засобом поглиблення знань з навчальної дисципліни. Реферати стимулюють до більш глибокого вивчення предмета, розвивають вміння користуватися навчальною літературою і законодавством, складати бібліографію. Реферати виконуються на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури і законодавства, перелік яких не обмежує ініціативи студента і його можливостей у використанні більш широкого кола наукових досліджень.

Вказівки до виконання індивідуальних завдань

Однією з форм індивідуальної творчої роботи є *написання та захист реферату*. Робота над рефератом складається із наступних етапів: вибір теми на основі тематики, затвердженої кафедрою; накопичення інформаційного матеріалу; підготовка та написання реферату; захист реферату.

Реферат повинен мати наступну структуру:

– план;

- короткий вступ;
- виклад основного змісту теми;
- висновки;
- список використаної літератури.

План – це логічна основа реферату, від нього залежить структура, зміст, логічний зв'язок частин реферату. Розробка плану розпочинається з ознайомлення з відповідною літературою, на основі якої складається попередній план з двох-трьох пунктів. План не слід занадто деталізувати – в ньому даються основні, центральні питання теми в логічній послідовності. Доцільно попередньо складений план реферату узгодити на консультації з викладачем. Маючи попередній план, необхідно звернутися до бібліографії. Суттєву допомогу в ознайомленні з бібліографією можуть надати бібліотечні каталоги (алфавітний, предметний), довідкова література (енциклопедії, словники, статистичні збірники), наукова та періодична література (монографії, журнали, газети).

Основному тексту в рефераті передуює вступ. У ньому необхідно показати значення, актуальність проблеми, яка розглядається, обґрунтувати вибір теми, сформулювати основну мету, яка буде розкрита в рефераті. В основній частині роботи велику увагу слід приділити глибокому теоретичному аналізу як теми в цілому, так і окремих її питань, правильно ув'язати теоретичні положення з практикою, розкрити матеріал відповідно до складеного плану. Виклад основних питань завершується короткими висновками, де узагальнюються найважливіші положення, розглянуті в рефераті. Реферат повинен бути написаний грамотно, без помилок, повторів, скорочень.

Важливе значення має правильне оформлення реферату. На титульному аркуші необхідно вказати назву вищого навчального закладу, факультету, реферату, групу, своє прізвище та ініціали, прізвище наукового керівника. На наступному аркуші наводиться план реферату з вказаними сторінками відповідних розділів.

Текст реферату повинен бути набраним на комп'ютері (або ж написаний від руки) з одного боку аркуша формату А4, шрифт – Times New Roman, розмір – 14, поля: верхнє та нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм, інтервал – 1,5.

Кожен розділ плану починається з нової сторінки.

Сторінки повинні бути пронумеровані у правому верхньому куті.

Обсяг реферату – 15-20 сторінок друкованого тексту.

Текст реферату повинен містити посилання на використані літературні джерела. Цитати з використаних джерел необхідно брати в лапки і давати точні та повні посилання на ці джерела. Зазначені у тексті цитати повинні відповідати посиланням на джерела, з яких вони наведені, та оформлені таким чином: [1, с. 25], де перша цифра – номер джерела за списком використаної літератури, а друга – номер сторінки.

Посилання робляться у вигляді зносок (у нижній частині сторінки).

Зноски подаються за існуючими бібліографічними правилами (автор, назва роботи, місце і рік видання, номер сторінки). Посилання повинні бути пронумеровані. У кінці роботи з дотриманням бібліографічних правил подається список використаних правових джерел та літератури у такій послідовності: 1) нормативно-правові акти та інші правові документи (подаються за юридичною силою і датою прийняття); 2) література (подається в алфавітному порядку); 3) інші матеріали.

Бібліографічний список має містити: прізвищ автора, з наведенням назви праці (статті), видавництва, року видання та загальної кількості сторінок. Підготовлений реферат захищається на семінарському або індивідуальному занятті. Аргументом для підготовки до захисту реферату є позитивна рецензія наукового керівника, в іншому випадку його необхідно доопрацювати відповідно до даних у ній рекомендацій.

Реферат не допускається до захисту, якщо: текст реферату є копіяцією тексту підручника чи іншого джерела такого виду; основні питання не розкрито або викладено фрагментарно; текст містить помилки; реферат оформлено неправильно.

Підготовка до захисту реферату включає усунення недоліків і помилок, указаних у рецензії, та складання короткого резюме реферату (визначення важливих понять, фактів, формулювання висновків), що буде сприяти закріпленню матеріалу в пам'яті і вільному його викладу під час захисту.

Рекомендована тематика для реферату:

1. SWOT-аналіз рекреаційного потенціалу Європейського макротуристичного регіону.
2. SWOT-аналіз рекреаційного потенціалу Американського макротуристичного регіону.
3. SWOT-аналіз рекреаційного потенціалу Близькосхідного макротуристичного регіону.
4. SWOT-аналіз рекреаційного потенціалу Азійського макротуристичного регіону.
5. SWOT-аналіз рекреаційного потенціалу Австралійсько-Тихоокеанського рекреаційного регіону.
6. SWOT-аналіз рекреаційного потенціалу Африканського макротуристичного регіону.
7. Анімаційні послуги.
8. Заклади розміщення туристів.
9. Лікувально-оздоровчий туризм.
10. Основні міжнародні туристичні організації.
11. Ліцензування як форма державного регулювання туризму.
12. Механізм підтримки розвитку світового туризму.
13. Соціальний туризм.

14. Темний туризм.
15. Є-туризм.
16. Особливості діяльності туроператорів і турагентів.
17. Тенденції розвитку сучасного туризму у світі.
18. Тенденції розвитку сучасного туризму в Україні.
19. Роль і місце гендерноорієнтованих підходів до формування туристичного продукту.
20. Роль і місце маркетингових стратегій до формування туристичного продукту.
21. Особливості застосування НЛП-технологій під час формування туристичного продукту.
22. Реклама туристичних послуг: негатив і позитив.
23. Місце України на ринку міжнародного туризму.
24. Особливості співпраці з зовнішніми туроператорами.
25. Організація співпраці з готелями, санаторно-курортними комплексами та іншими засобами розміщення туристів.
26. Особливості організації співпраці з транспортними компаніями.
27. Організація співпраці зі страховими компаніями.
28. Особливості співпраці з туристичними агентами.
29. Інноваційні аспекти формування пропозиції на ринку туристичних послуг.
30. Інтернет-технології в туристичному менеджменті.
31. Основні закордонні туристичні сайти онлайн-бронювання.
32. Сутність інформації та види інформаційних технологій у туризмі.
33. Безпека туризму та право на це.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

У навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

– методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (демонстрація); практичні методи навчання (практична робота);

– методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

– методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий;

– інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні

навички;

– самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є екзамен і тестування під час модульного контролю, а також виконання індивідуальних та групових завдань на практичних заняттях.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі фронтального й індивідуального опитування, а також опрацювання практичних ситуацій. Цей вид контролю здійснюється на кожному практичному занятті (за результатами попереднього виконання завдань самостійної роботи). При цьому поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів за період навчання. Здійснюється шляхом проведення тестування. Тестування – метод оцінювання навчальних досягнень

здобувачів, допомагає виявити наявність певних знань, умінь і навичок, засвоєних здобувачами під час аудиторних занять. Застосовуються тестові завдання закритої (з вибором однієї або кількох правильних відповідей) та відкритої (не мають запропонованих варіантів відповідей) форми. Тестування складається з окремих тестів. Тести охоплюють набір завдань, що відповідають структурі та змісту змістового модуля навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі. Кожна відповідь на екзамені складається з двох теоретичних питань. Відповідь повинна містити: формулювання сутності основних понять, сутності, структури і функцій правового регулювання туристичної діяльності, концептуальні засади формування його системи, порівняння українських, європейських та світових практик щодо здійснення туристичної діяльності та її правового регулювання, а також формулювання висновків. Питання оцінюються за повнотою відповіді.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	4	0	0
	практичні заняття*	4	4	16
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	7	7
Разом за модуль 1				23
Модуль 2	лекції	3	0	0
	практичні заняття*	3	5	15
	за результатами виконання контрольних	1	8	8

	(модульних) робіт (модульний контроль)*			
Разом за модуль 2				23
Модуль 3	лекції	3	0	0
	практичні заняття*	3	5	15
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	8	8
Разом за модуль 3				23
Разом за поточний контроль				69
II. Індивідуальне завдання (науково-дослідне)				16
III. Підсумковий контроль (екзамен)				15
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів):

4-5 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

2-3 бали – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності;

1 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Викладачем оцінюється самостійність думок, логіка викладу та якість аргументації, повнота розкриття навчальних питань, культура мовлення і діалогу, використання навчальної, наукової та спеціальної літератури, вміння виділяти головне, узагальнювати, робити висновки.

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на модульному контролі (оцінюється в діапазоні від 0 до 8 балів):

7-8 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, розвиває власну думку, самостійно добирає приклади. Правильно вирішив усі тестові завдання;

5-6 бали – здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань;

4 бали – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності. Правильно вирішив половину тестових завдань;

3 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив меншість тестових завдань;

1-2 бали – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення. Не вирішив жодного тестового завдання.

Індивідуальні завдання.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу необхідно здійснити поглиблене вивчення теми з рекомендованих за програмою курсу, підготувати науковий реферат і захистити його на практичному занятті.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 16 балів):

10-16 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

6-9 балів – вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі;

5-7 балів – частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі

проблеми теми;

1-4 бали – поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки;

0 балів – не знає відповіді на поставлені питання.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість у правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міждисциплінарні та внутрішньо предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблемного питання, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 15 балів):

13–15 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

10–12 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

9–11 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації, при цьому допускає окремі суттєві неточності та помилки.

5–8 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1–4 балів – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості теоретичних питань. Відповіді загальні, при цьому допускаються суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Анімаційні послуги.
2. Багатостороння співпраця.
3. Види грошових еквівалентів, якими можна користуватися за кордоном.
4. Види страхування в туристичній сфері.
5. Визначення поняття «турагент».
6. Визначення поняття «туроператор».
7. Виникнення та еволюція комп'ютерних систем бронювання.
8. Географічні фактори розвитку світового туризму.

9. Географія світових туристичних потоків.
10. Двостороння співпраця.
11. Діловий і спортивний туризм.
12. Договірні відносини в міжнародному туризмі.
13. Етапи розробки туру.
14. Заклади розміщення туристів.
15. Значення світового туризму.
16. Інформаційні туристичні ресурси.
17. Інформаційно-екскурсійне обслуговування.
18. Історико-культурні туристичні ресурси.
19. Історія розвитку статистики світового туризму.
20. Класифікація міжнародного туризму.
21. Концепція статистики світового туризму.
22. Лікувальний туризм.
23. Оздоровчий туризм.
24. Ліцензування як форма державного регулювання туризму.
25. Методи вивчення туристичного попиту.
26. Механізм підтримки розвитку світового туризму.
27. Міжнародні інформаційні джерела підтримки праці менеджера туристичної фірми чи готелю.
28. Міжнародні стандарти якості готельних й туристичних послуг.
29. Місце міжнародного туризму в сучасній світовій економіці.
30. Мотиви і цілі подорожей.
31. Організація і методи статистичного обліку.
32. Основні міжнародні туристичні організації.
33. Основні напрями розвитку міжнародного туризму в ХХІ ст.
34. Основні показники розвитку міжнародного туризму в Україні.
35. Основні проблеми, що стоять перед підприємствами готельного бізнесу й туризму у зв'язку з подальшим поглибленням глобалізації.
36. Основні туристичні регіони світу.
37. Основні форми туризму.
38. Особливості взаємодії суб'єктів ринку міжнародного туризму.
39. Особливості збутової діяльності в туристичній сфері.
40. Особливості ринку міжнародного туризму.
41. Особливості розробки турпакету.
42. Поняття «світовий туризм».
43. Поняття та сутність турпакету.
44. Поняття тайм-шеру.
45. Поняття турист, міжнародний мандрівник, міжнародний відвідувач, міжнародний одноденний відвідувач. Як вони співвідносяться.
46. Правова основа туристичного бізнесу в різних країнах.
47. Правове регулювання розвитку світової туристичної діяльності в різних країнах.
48. Принципи класифікації туристичних ресурсів.
49. Принципи, яким має відповідати тур, що розробляється

туроператором.

50. Природно-кліматичні туристичні ресурси.
51. Професійні туристичні об'єднання.
52. Релігійний туризм.
53. Ресурси Інтернет у сфері готельного бізнесу й туризму.
54. Роль міжнародних туристичних організацій у регулюванні міжнародного туризму.
55. Світовий і регіональні ринки міжнародного туризму.
56. Сегментація попиту на послуги туризму.
57. Складові ринку міжнародного туризму.
58. Складові туру.
59. Соціальний туризм.
60. Соціально-економічна роль туризму.
61. Соціально-економічні туристичні ресурси.
62. Статистика туристичних доходів і витрат (в окремо взятому макротуристичному регіоні).
63. Статистика туристичних потоків.
64. Структура індустрії світового туризму.
65. Структура предмета, його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.
66. Структура та властивості туристичних сайтів.
67. Сутність і методи реалізації продуктів туристичного та готельного бізнесу.
68. Сутність інформації та види інформаційних технологій у туризмі.
69. Сутність, структура та інструменти державного регулювання туризму.
70. Сучасні інформаційні технології туристичних фірм. Інновації в управлінні туристичними та готельними підприємствами.
71. Сучасні тенденції туристичного попиту.
72. Темний туризм.
73. Тенденції розвитку сучасного туризму.
74. Транзитний туристичний потенціал України та його використання.
75. Транспортні перевезення.
76. Туризм з метою відпочинку і розваг.
77. Туристичне споживання.
78. Туристичний ваучер.
79. Туристичні експорт та імпорт.
80. Туроператори і турагенти.
81. Фактори розвитку світового туризму.
82. Франчайзинг у сфері туризму.
83. Безпека туризму.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
4. Здобувач має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Батир Ю.Г., Лопатченко І.М., Помаза-Пономаренко А.Л., Статівка О.М. Державне регулювання сталого розвитку туризму в Україні // Вісник Національного університету цивільного захисту України (Серія «Державне управління»). 2020. – № 2 (13). URL: <https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/12180/1/P-PLBS.pdf>.
2. Бейдик О.О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму та рекреаційної географії. К. : Вид-во КДУ, 1997. 188 с.
3. Дахно І.І., Тимофієв С.М. Країни світу: Енциклопедичний довідник. К. : МАПА, 2007. 608 с.
4. Домбровська С.М., Білотіл О.М., Помаза-Пономаренко А.Л. Державне регулювання туристичної галузі України : монографія. Харків: НУЦЗУ, 2016. 196 с.
5. Домбровська С.М., Помаза-Пономаренко А.Л., Рибальченко Н.П. Туризм і право на нього в контексті гарантування безпеки: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2022. 272 с.
6. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
7. Міжнародний туризм : навч. посіб. [для студентів спец. 8.14010301 «Туризмознавство»] / Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника / укладачі В.С. Великочий, О.І. Дутчак, В.В. Шикеринець. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2015. 254 с.
8. Помаза-Пономаренко А., Лядер А., Дольнікова Ю. Проблеми та перспективи розвитку туризму в сучасних умовах // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Тренди розвитку менеджменту, фінансів та бізнес-технологій в умовах формування сучасної економіки та суспільства». 30.11.2022 р., м. Київ.

9. Помаза-Пономаренко А.Л., Дольнікова Ю.С. Науково-теоретичні та практичні підходи до визначення проблем розвитку туризму в сучасних умовах // Матеріали 40-у Міжнародну краєзнавчу конференцію молодих учених «Краєзнавчі студії у вимірах сучасності, ретроспективі і перспективі». 02.12.2022 р., м. Харків. С. 46–48.

10. Помаза-Пономаренко А.Л., Гончарова Д.О. Тенденції у розвитку лікувального й оздоровчого туризму в Україні // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації». 21.02.2023 р. м. Харків. С. 145–147.

11. Помаза-Пономаренко А.Л., Діщук М.В. Темний туризм в Україні як джерело доходу для відбудови // Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика» (16.03.2023 р.). Харків: НУЦЗУ, 2023. С. 153–155.

12. Помаза-Пономаренко А.Л. Розвиток туризму в Україні у воєнний і післявоєнний періоди // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Том 33 (72) № 5. С. 6–11.

13. Помаза-Пономаренко А.Л. Світовий туризм : курс лекцій. Харків : НУЦЗУ, 2020. 150 с.

14. Помаза-Пономаренко А.Л., Батир Ю.Г., Лопатченко І.М., Шевчук Ю.Р., Чечета К.О., Філенко Д.С. Євроінтеграція України, захист прав її громадян і розвиток туризму як стратегічні напрями державної політики // Вісник Національного університету цивільного захисту України (Серія «Державне управління»). 2020. № 2 (13). URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/11966/3/P-PBL.pdf>.

15. Помаза-Пономаренко А.Л., Грень Л.М., Батир Ю.Г., Лопатченко І.М. Е-туризм як напрям соціально-економічного розвитку держави (Частина 1) // Університетські наукові записки. 2021. № 2 (80). С. 175-184.

16. Помаза-Пономаренко А.Л., Грень Л.М., Батир Ю.Г., Лопатченко І.М. Е-туризм як напрям соціально-економічного розвитку держави (Частина 2) // Університетські наукові записки. 2021. № 3 (81). С. 23-26.

17. Федорченко В. К., Мініч І. М. Туристський словник-довідник : навч. посіб. К.: Дніпро, 2000. 160 с.

Додаткова література

18. Біль М. М. Механізм державного управління туристичною галуззю (регіональний аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.н.держ. упр.: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління». Львів, 2010. 21 с.

19. Бицько О. С. Особливості ціноутворення в туристичній галузі України. Зовнішня торгівля: право та економіка. 2007. № 1. С. 123–126.

20. Бондаренко М. П. Роль держави в процесі реалізації туристичного потенціалу України на міжнародному ринку. Інвестиції: практика та досвід.

2011. № 13. С. 63–66.

21. Горіна Г. О. Розвиток ринку туристичних послуг України в умовах просторової поляризації : дис. на здобуття наук. ступеня д.е.н. : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством». Дніпро, 2017. 493 с.

22. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: навч. посіб. К.: МАУП, 2004. 312 с.

23. Дахно І. І., Кобрицький В. В., Куценко В. М. та ін. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2006. 360 с.

24. Кобрицький В. В. Чорнобильське віддзеркалення проблем управління. Сучасні проблеми розвитку економіки України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 20 травня 2006 р. К.: МАУП, 2007. 340 с.

25. Кузик С. П. Закономірності територіальної організації туризму. Вісн. АН УРСР. 1988. № 7. С. 78—83.

26. Любіщева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002. 736 с.

27. Міждержавний стандарт ДСТУ 28681. 2–95 “Туристично-екскурсійне обслуговування. Туристичні послуги. Загальні вимоги”. К.: Держстандарт України, 1996. С. 19.

28. Проблеми міжнародного туризму. К.: Ін-т туризму 1997. 262 с.

29. Сисоєва С.І. Механізми реалізації державної політики в галузі туризму у зарубіжних країнах. Ефективність державного управління. 2014. Вип. 39. С. 347–352.

30. Устименко Л., Афанасьєв І. Історія туризму. К.: Альтерпрес, 2005. 102 с.

31. Чернявський А. Д., Кобрицький В. В. Корпоративне управління: навч. посіб. К.: МАУП, 2006. 208 с.

32. Шостак Л. Б. Пріоритетні орієнтири економічного розвитку України. Сучасні проблеми розвитку економіки України. 2007. С. 182–187.

33. Щепанський Е.В. Теоретические аспекты государственного регулирования развития туризма. East Journal of Security Studies. Vol. 1. 2017. URL: <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/EastJournalOfSecurityStudies/14.pdf>.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.world-tourism.org> – інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації, який також містить інформацію національних туристичних адміністрацій країн, що входять до ЮНВТО, статистичні дані.

2. <http://www.world-v-tourist.com> – віртуальний турист. Можна знайти туристичні довідники значної кількості країн світу, що містять карти, відомості з історії, культури країни, її природних умов, аудіо файли тощо.

3. <http://www.travel.net> – розділ авіакомпаній, що містить інформацію про більш як двадцять п'ять авіакомпаній - розклади авіарейсів, типи літаків, карти напрямків, описи аеропортів, системи пільг тощо.

4. <http://www.leisureplan.com> – система прийняття рішень для тур-агентств та їх клієнтів, містить інформацію по 4 розділах: готелі, тури, визначні пам'ятки, прокат автомобілів.

5. [http:// www.travel.com.ua](http://www.travel.com.ua) – Всеукраїнський Союз асоціацій, підприємств та організацій туристичної сфери «УкрСоюзТур».
6. <http://www.greentour.com.ua> – спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму.
7. <http://www.utis.com.ua> – українська інформаційна система.
8. <http://www.visas.com.ua> – новини зі світу туризму.
9. <http://www.skinet.ru/top/> – спортивно-туристичний портал.
10. <http://www.adrenalin.lviv.ua> – екстремальний туризм.

Розробник:
доцент кафедри менеджменту,
д.держ.упр., с.д.

Аліна ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО